

॥ प्रातः सन्ध्यावन्दनम् प्राशनम् ॥

सूर्यश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च मन्युकृतेभ्यः। पापेभ्यो
रक्षन्ताम्। यद्रात्रिया पापमकार्षम्। मनसा वाचा
हस्ताभ्याम्। पद्भ्यामुदरेण शिञ्जा। रात्रिस्तदवलुम्पतु।
यत्किं च दुरितं मयि। इदमहं माममृतयोनौ। सूर्ये ज्योतिषि
जुहोमि स्वाहा॥

॥ माध्याह्निकम् प्राशनम् ॥

आपः पुनन्तु पृथिवीं पृथिवी पृता पुनातु माम्। पुनन्तु
ब्रह्मणस्पतिर्ब्रह्मपृता पुनातु माम्। यदुच्छिष्टमभोज्यं यद्वा
दुश्चरितं मम। सर्वं पुनन्तु मामापोऽसतां च प्रतिग्रहः
स्वाहा॥

॥ सायं सन्ध्यावन्दनम् प्राशनम् ॥

अग्निश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च मन्युकृतेभ्यः। पापेभ्यो
रक्षन्ताम्। यदह्ना पापमकार्षम्। मनसा वाचा हस्ताभ्याम्।
पद्भ्यामुदरेण शिञ्जा। अहस्तदवलुम्पतु। यत्किं च दुरितं
मयि। इदमहं माममृतयोनौ। सत्ये ज्योतिषि जुहोमि
स्वाहा॥४८॥

॥ पुनर्मार्जनम् ॥

दधि॒क्राव्णो॑ अ॒कारि॑षम्।
 जि॒ष्णो॒रश्व॑स्य वा॒जिनः॑।
 सु॒र॒भि नो॒ मुखा॑कि॒रत्।
 प्र॒ण आ॒यू॑षि ता॒रिषत्॥

आपो॒ हि ष्ठा म॑यो॒ भुवः॑।
 ता न॑ ऊ॒र्जे द॑धातन।
 म॒हे॒रणा॑य॒ चक्ष॑से।
 यो वः॑ शि॒वत॑मो॒ रसः॑।
 तस्य॑ भा॒जय॑ते॒ह नः॑।
 उ॒श॒ती॒रि॒व मा॒तरः॑।
 तस्मा॒ अरं॑ ग॒माम॑ वः।
 यस्य॑ क्षया॑य जि॒न्व॑थ।
 आपो॑ ज॒नय॑था च नः॥

॥ प्रणवजपः—प्राणायामः ॥

ओं भूः। ओं भुवः। ओ॒५ सु॒वः। ओं महः। ओं जनः।
 ओं तपः। ओ॒५ स॒त्यम्॥ ओं त॒त्स॑वि॒तु॒र्व॒रे॒ण्यं॑ भ॒र्गो दे॒वस्य॑
 धी॒महि॑। धियो॒ यो नः॑ प्र॒चो॒दया॑त्॥ ओमापो॒ ज्योती॒रसो॑ऽमृतं

ब्रह्म भूर्भुवः सुवरोम्॥

॥ गायत्री-आवाहनम् ॥

आया॑तु वर॑दा दे॒वी अ॒क्षरं॑ ब्रह्म॒सम्मितम्। गा॒य॒त्रीं छन्द॑सां
मा॒तेदं ब्र॑ह्म जुष॒स्व नः॑॥

ओजो॑ऽसि॒ सहो॑ऽसि॒ बल॑मसि॒ भ्राजो॑ऽसि दे॒वानां॑ धाम्
नामा॑सि॒ विश्व॑मसि॒ विश्वा॑युः॒ सर्व॑मसि॒ सर्वा॑युरभिभू॒रो
गाय॑त्रीमावा॑हयामि॒ सावि॑त्रीमावा॑हयामि॒ सर॑स्वतीमावा॑ह-
यामि॒ सावि॑त्र्या ऋषि॑र्विश्वामि॒त्रः। नि॒चृद्वा॑यत्री छन्दः॑।
सवि॑ता देवता।

॥ गायत्री-जपः ॥

ओं।

भूर्भुवः सुवः।

तत्स॑वितुर्वरे॑ण्यम्।

भर्गो॑ दे॒वस्य॑ धीमहि॒।

धियो॒ यो नः॑ प्रचो॒दया॑त्॥

॥ गायत्री-उपस्थानम् ॥

उ॒त्तमे॑ शिख॑रे दे॒वी भू॒म्यां पर्व॑तमूर्ध॑नि।

ब्रा॒ह्मणै॑भ्यो ह्य॑नुज्ञा॒नं ग॒च्छ दे॑वि य॒था सु॑खम्॥

॥ प्रातः सन्ध्या सूर्योपस्थानम् ॥

मित्रस्य चर्षणी धृतः श्रवो देवस्य सानसिम्। सत्यं
चित्रश्रवस्तमम्॥ मित्रो जनान् यातयति प्रजानन्मित्रो
दाधार पृथिवीमुतद्याम्। मित्रः कृष्टीरनिमिषाभिचष्टे सत्याय
हव्यं घृतवद्विधेम॥ प्र समित्र मर्तो अस्तु प्रयस्वान् यस्त
आदित्य शिक्षति व्रतेन। न हन्यते न जीयते त्वोतो
नैनम॥ हो अश्रोत्यन्तितो न दूरात्॥

॥ माध्याह्निक सूर्योपस्थानम् ॥

आ सत्येन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यं च।
हिरण्ययेन सविता रथेनादेवो याति भुवना विपश्यन्। उद्वयं
तमसस्परि पश्यन्तो ज्योतिरुत्तरम्। देवं देवत्रा सूर्यमगन्म
ज्योतिरुत्तमम्। उदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः।
दृशे विश्वाय सूर्यम्। चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य
वरुणस्याग्नेः। आ प्रा द्यावा पृथिवी अन्तरिक्षं सूर्य आत्मा
जगत्स्तस्थुषश्च। तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत्॥

पश्येम शरदः शतं जीवेम शरदः शतं नन्दाम शरदः शतं
मोदाम शरदः शतं भवाम शरदः शतं शृण्वाम शरदः शतं
प्रब्रवाम शरदः शतमजीताः स्याम शरदः शतं ज्योक् सूर्य
दृशे। य उदगान्महतोर्णवाद्द्विभ्राजमानः सरिरस्य मध्यात्स

मां वृषभो लोहिताक्षः सूर्यो विपश्चिन्मनसा पुनातु॥

॥ सायं सन्ध्या सूर्योपस्थानम् ॥

इमं मे वरुण श्रुधी हवमद्या च मृडय। त्वामवस्युराचके॥
तत्त्वां यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो
हविर्भिः। अहेडमानो वरुणेह बोध्युरुशंस मा न आयुः
प्रमोषीः॥ यच्चिद्धिते विशो यथा प्रदेव वरुण व्रतम्।
मिनीमसि द्यविद्यवि॥ यत्किं चेदं वरुण दैव्ये जनैभिद्रोहं
मनुष्याश्चरामसि। अचिन्तीयत्तव धर्मा युयोपिम मा
नस्तस्मादेनसो देव रीरिषः॥ कित्वासो यद्रिरिपुर्नदीवि
यद्वा घा सत्यमुत यं न विद्म। सर्वाताविष्य शिथिरेव
देवाथा ते स्याम वरुण प्रियासः॥

॥ हरिहर-वन्दनम् ॥

ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलम्।
ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः॥

॥ रक्षा ॥

अद्या नो देव सवितः प्रजावन्त्सावीः सौभगम्।
परा दुःष्वप्रियं सुव।
विश्वानि देव सवितर्दुरितानि परा सुव।
यद्भद्रं तन्म आ सुव।

॥ ब्रह्मयज्ञः ॥

विद्युदसि विद्य मे पापमानमृतात् सत्यमुपैमि।

ॐ भूः । तत् सवितुर्वरेण्यम् । ॐ भुवः । भर्गो देवस्य धीमहि।

ओ३ सुवः । धियो यो नः प्रचोदयात्।

ॐ भूः तत् सवितुर्वरेण्यम् । भर्गो देवस्य धीमहि।

ॐ भुवः । धियो यो नः प्रचोदयात्।

ओ३ सुवः । तत् सवितुर्वरेण्यम् । भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात्।

॥ वेदादयः ॥

हरिः ॐ । अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम् । होतारं रत्नधातमम् ॥ हरिः ॐ ॥

हरिः ॐ । इषे त्वोर्जे त्वा वायवः स्थोपायवः स्थ देवो वः सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्मणे ॥ हरिः ॐ ॥

हरिः ॐ । अग्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये । नि होता सत्सि बर्हिषि ॥ हरिः ॐ ॥